

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA – 4101-005-04/2014

P/14/050

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62

lwa@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/050 – Nadzór nad funkcjonowaniem ferm zwierząt.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Grzegorz Odziemkowski, główny specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr 90379 z dnia 20 marca 2014 r. [dowód: akta kontroli str. 1-2]
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Żurominie ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Grzybicka – Powiatowy Lekarz Weterynarii w Żurominie ² [dowód: akta kontroli str. 3]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości³, sprawowanie przez PLW w Żurominie nadzoru nad funkcjonowaniem ferm zwierząt⁴ na terenie powiatu żuromińskiego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W okresie objętym kontrolą⁵ Lekarz Powiatowy, sprawując nadzór nad funkcjonowaniem ferm drobiu, stosował się do zaleceń Głównego Lekarza Weterynarii w tym zakresie. Spełnił m.in. wymóg corocznego objęcia kontrolą co najmniej 5% ferm drobiu, a także prowadzenia kontroli dobrostanu zwierząt. Nie zrealizowano natomiast wymogu corocznej kontroli 5% ferm trzody chlewnej. Pozytywnie należy też ocenić nadzór nad realizacją wniosków i zaleceń pokontrolnych, dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, sprawowany poprzez kontrole sprawdzające i analizę dokumentów przekazywanych przez hodowców. Wpływające do Inspektoratu skargi rozpatrzone zostały w terminie określonym w art. 237 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶. Inspektorat nie prowadził jednak rejestru skarg i wniosków.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zadania realizowane przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Żurominie w odniesieniu do funkcjonowania ferm zwierząt.

Opis stanu faktycznego

Na terenie powiatu żuromińskiego w latach 2011-2013, wg stanu na 31 grudnia funkcjonowało odpowiednio: 2709, 2709 i 2701 ferm trzody chlewnej (w tym 14, 13 i 4 wielkoprzemysłowe) oraz 279, 302 i 328 ferm drobiu⁷ (w tym odpowiednio 73, 71

¹ Dalej także PIW w Żurominie lub Inspektorat.

² Dalej także PLW w Żurominie lub Lekarz Powiatowy.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Gospodarstw utrzymujących: świnie, drób i zwierzęta futerkowe.

⁵ Okres objęty kontrolą to lata 2011- 2013.

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 267; dalej „kpa”.

⁷ Podane wielkości obejmują fermy zarodowe, reprodukcyjne, wylęgowe, fermy drobiu rzeźnego i towarowego.

i 83 wielkoprzemysłowe). W nadzorze PLW w Żurominie nie znajdowała się żadna ferma zwierząt futerkowych.

W okresie objętym badaniami PLW w Żurominie skontrolował ogółem 125 ferm trzody chlewnej (75 w 2011 r., 25 w 2012 r. i 25 w 2013 r.), w tym 5 wielkoprzemysłowych (odpowiednio: 4, 0 i 1) oraz 440 fermy drobiu (137 w 2011 r., 141 w 2012 r. i 162 w 2013 r.), w tym 36 ferm wielkoprzemysłowych (odpowiednio: 8, 15 i 13).

Spośród ferm wielkoprzemysłowych znajdujących się w nadzorze Lekarza Powiatowego nie objęto kontrolami w 2011 r. - 10, w 2012 - 13 i w 2013 - 3 ferm trzody chlewnej oraz w 2011 r. - 65, w 2012 r. - 56 i w 2013 r. - 70 ferm drobiu.

[dowód: akta kontroli str. 17-19]

Lekarz Powiatowy sprawując nadzór nad funkcjonowaniem ferm drobiu na terenie powiatu żuromińskiego stosował się do zaleceń Głównego Lekarza Weterynarii (przekazywanych za pośrednictwem Mazowieckiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii) w tym zakresie. Spełnił m.in. wymóg corocznego objęcia kontrolą co najmniej 5% ferm, a także prowadził kontrole dobrostanu zwierząt.

Nie zrealizował natomiast wymogu, wynikającego z instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii⁸, corocznej kontroli 5% ferm trzody chlewnej. W okresie objętym badaniem skontrolowano odpowiednio: 2,8%, 0,9% i 0,9% ogólnej liczby tych ferm.

Lekarz Powiatowy wyjaśnił, że wymogu corocznej kontroli co najmniej 5% ferm trzody chlewnej nie zrealizowano ze względu na trudności kadrowe Inspektoratu oraz dużą ilość gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną. Ponadto wskazał, że w tym okresie, zgodnie z zaleceniami Głównego Lekarza Weterynarii, przeprowadzano wzmożone kontrole na fermach drobiu utrzymujących kury nioski w związku z kończącym się okresem przejściowym na dostosowanie tych ferm do nowych wymagań dobrostanowych.

[dowód: akta kontroli str. 17-19, 21-26, 168-169]

PLW w Żurominie w każdym z lat 2011-2013 sporządził plany kontroli dobrostanu zwierząt (harmonogramy), w których uwzględniono kontrole ferm trzody chlewnej i drobiu. Typując gospodarstwa do kontroli stosowano celowy dobór podmiotów, przy którym, jak wyjaśnił Lekarz Powiatowy, kierowano się przede wszystkim napływającymi informacjami o nieprawidłowościach oraz sugestiami inspektorów weterynaryjnych kontrolujących dane gospodarstwo w innym zakresie. Nie stosowano natomiast doboru losowego jednostek do kontroli.

[dowód: akta kontroli str. 170-197, 199-200]

W latach 2011-2013 PIW przeprowadził ogółem 10 kontroli doraźnych ferm zwierząt⁹ (odpowiednio: 2, 6 i 2 kontrole), w tym 9 kontroli ferm trzody chlewnej i jedną kontrolę fermy drobiu. Tylko jedna z ww. kontroli dotyczyła fermy wielkoprzemysłowej.

Przedmiotem tych kontroli był dobrostan zwierząt, stan ich zdrowia, prowadzenie stosownej dokumentacji.

W 6 przypadkach kontrole doraźne wykazały nieprawidłowości polegające m.in. na:

- w fermie drobiu - braku dokumentów HDI (handlowych dokumentów identyfikacyjnych), braku rejestru zniesionych jaj, braku rejestru padłych zwierząt i dokumentów utylizacyjnych, braku zabezpieczeń budynków przed szkodnikami;

⁸ Instrukcja Głównego Lekarza Weterynarii z 23 sierpnia 2010 r. w sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy przeprowadzaniu kontroli gospodarstw utrzymujących zwierzęta pod względem dobrostanu zwierząt oraz raportowania o przeprowadzonych kontrolach gospodarstw utrzymujących zwierzęta pod względem dobrostanu zwierząt z elementami zwalczania chorób zakaźnych (sygnatura GIWz.400/Aw-46/2010); dalej „Instrukcja Głównego Lekarza Weterynarii”.

⁹ Kontrole nie objęte harmonogramami prowadzone na prośbę innych lekarzy powiatowych (7 kontroli), Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (1 kontrola) lub wskutek zgłoszonej skargi (2 kontrole).

- w fermach trzody chlewnej – wyposażeniu w sprzęt nie nadający się do czyszczenia i odkażania, braku mat dezynfekcyjnych, braku wydzielonego miejsca do składowania obornika i miejsca do przechowywania środków dezynfekcyjnych, wprowadzeniu zwierząt przed rejestracją siedziby stada.

W wyniku przeprowadzonych kontroli sprawdzających stwierdzono, że wydane przez Lekarza Powiatowego zalecenia zostały zrealizowane. W jednym przypadku hodowca został ukarany mandatem w wysokości 300,00 zł.

[dowód: akta kontroli str. 204-221]

Zakres przedmiotowy kontroli przeprowadzonych przez Lekarza Powiatowego w fermach wielkoprzemysłowych obejmował m.in.: warunki weterynaryjne, dokumentację leczenia zwierząt oraz dobrostan zwierząt. W fermach trzody chlewnej i drobiu sprawdzano zgodność minimalnych warunków utrzymania zwierząt z wymaganiami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej¹⁰.

W wyniku 5 kontroli wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnej nieprawidłowości stwierdzono w 1 przypadku. Dotyczyły one niewłaściwej szerokości tzw. beleczki w betonowej podłodze szczelinowej.

Kontrole przeprowadzone w 36 wielkoprzemysłowych fermach drobiu wykazały nieprawidłowości w 15 przypadkach. Nieprawidłowości te dotyczyły zbyt dużej ilości ptaków w klatkach (12 przypadków), braku wydzielonego miejsca do przetrzymywania środków dezynfekcyjnych i produktów leczniczych (4 przypadki), nieodpowiedniej czystości budynków (3 przypadki), braku urządzeń do skracania pazurów (4 przypadki).

W przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości w kontrolowanych gospodarstwach utrzymujących zwierzęta, Lekarz Powiatowy, zgodnie z postanowieniami art. 19f ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej¹¹, sporządzał wnioski, zalecenia pokontrolne lub wydawał decyzje. Realizację wniosków i zaleceń Powiatowy Lekarz Weterynarii monitorował poprzez kontrole sprawdzające oraz analizę dokumentów przekazanych przez hodowców.

[dowód: akta kontroli str. 222-236]

Ustalenia kontroli Lekarza Powiatowego dokumentowano protokołami, sporządzonymi według listy kontrolnej SPIWET – gospodarstwo utrzymujące zwierzęta. Protokoły te zawierały wszystkie elementy wskazane w art. 19d ust. 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej za wyjątkiem wymienionego w pkt 6.

[dowód: akta kontroli str. 236-254]

Lekarz Powiatowy wyjaśnił, że kontrole z zakresu spełnienia wymagań dobrostanowych przeprowadzono na wzorach będących załącznikami do instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii z 2010 r., które takiego punktu nie zawierały.

[dowód: akta kontroli str. 168-169]

Wszystkie ww. kontrole zostały przeprowadzone w składach dwuosobowych.

[dowód: akta kontroli str. 236]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

¹⁰ Dz. U. Nr 56, poz. 344 ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744 ze zm; dalej „ustawa o Inspekcji Weterynaryjnej”

1. Inspektorat nie zrealizował wymogu, określonego w instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii, corocznego objęcia kontrolą co najmniej 5% ferm trzody chlewnej.
2. Typując gospodarstwa, które mają zostać poddane kontroli, Inspektorat stosował jedynie dobór celowy jednostek. Nie stosowano natomiast doboru losowego, o którym mowa w instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii.
3. Protokoły kontroli sporządzone według listy kontrolnej SPIWET – gospodarstwo utrzymujące zwierzęta, nie zawierały pouczenia o prawie, sposobie i terminie wniesienia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli i złożenia wyjaśnień oraz o prawie odmowy podpisania protokołu kontroli, tj. elementu wymienionego w art. 19d ust. 1 pkt 6 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Inspektoratu w zbadanym zakresie.

2. Skargi i wnioski dotyczące funkcjonowania ferm zwierząt.

Opis stanu faktycznego

W latach 2011-2013 do PIW w Żurominie wpłynęły łącznie trzy pisma o charakterze skargowym oraz siedem wniosków dotyczących funkcjonowania ferm zwierząt (świń i drobiu). Jeden wniosek dotyczył fermy wielkoprzemysłowej.

Z kolei do Mazowieckiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii nie wpłynęły w tym okresie żadne skargi na działalność PLW w Żurominie w związku ze sprawowanym przez niego nadzorem weterynaryjnym nad fermami świń, drobiu i zwierząt futerkowych.

Spośród trzech skarg jakie wpłynęły do Inspektoratu, dwie zostały załatwione w ciągu jednego miesiąca, tj. w terminie określonym w art. 237 § 1 Kpa. W jednym przypadku udokumentowane czynności sprawdzające, polegające na przeprowadzeniu kontroli, podjęto po upływie 42 dni od daty wpływu skargi do Inspektoratu¹².

Lekarz Powiatowy wyjaśnił, że rozpatrywanie skargi rozpoczęto natychmiast po jej przekazaniu, lecz wystąpiły trudności w skontaktowaniu się z właścicielem¹³.

[dowód: akta kontroli str. 255, 268, 277]

Stosownie do postanowień art. 237 § 3 kpa Inspektorat w dwóch przypadkach powiadomił skarżącego o sposobie załatwienia skargi. W jednym przypadku odpowiedzi nie udzielono, bowiem adresat okazał się nieznany.

[dowód: akta kontroli str. 255]

Inspektorat nie prowadził rejestru skarg i wniosków pomimo, że rejestr taki został założony w 2002 r. Wpływające skargi i wnioski ewidencjonowane były jedynie w dzienniku korespondencyjnym który nie zawierał pełnych danych (np. brakowało informacji o dacie wysłania korespondencji, nazwy adresata i informacji o treści wysłanej korespondencji).

[dowód: akta kontroli str. 256-264]

Lekarz Powiatowy wyjaśnił m.in., że *pisma dotyczące nieprawidłowości w produkcji zwierzęcej przekazane przez inne inspekcje (...) traktowane są jako wskazania do kontroli doraźnej lub interwencyjnej, które to kontrole wykonywane są natychmiast, nie są rejestrowane jako skargi na pracę Inspektoratu, dlatego nie są odnotowywane w rejestrze skarg i wniosków.*

[dowód: akta kontroli str. 266]

¹² Kontrola została przeprowadzona w dniu 10.05.2011 r.

¹³ W czasie dwukrotnych wizyt na fermie kontrolujący nie zastali właściciela ani osoby przez niego upoważnionej.

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Inspektoracie nie prowadzono rejestru skarg i wniosków. Pisma o tym charakterze ewidencjonowane były jedynie w dzienniku korespondencyjnym

W ocenie NIK, powyższy sposób rejestracji tego rodzaju spraw nie spełniał wymogów określonych w art. 254 kpa, w zakresie sprawowania należytej kontroli przebiegu i terminów załatwiania przez Inspektorat poszczególnych skarg i wniosków.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Inspektoratu w badanym obszarze.

V. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁴, wnosi o:

1. Przeprowadzanie kontroli w 5% ferm trzody chlewnej, zgodnie z zaleceniami Głównego Lekarza Weterynarii.
2. Zamieszczanie w protokołach kontroli wszystkich elementów określonych w art. 19d ust. 1 pkt 6 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej.
3. Rejestrowanie wszystkich pism o charakterze skargowym lub wnioskowym na zasadach określonych w art. 254 kpa.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia maja 2014 r.

Kontroler

Grzegorz Odziemkowski
Główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

¹⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

